

eBokBib snart klar for lansering

Deichmanske bibliotek er først ute.

De har vært aktivt med i utviklingen og har stått for utforming/design av appen.

Ansatte på Deichman har testet mye de siste månedene, og snart kan løsningen tas i bruk av lånere.

Les mer om eBokBib på side 3, 4 og 5.

*Odd Arne Jensen
og Sveinung Monsen
tester ut eBokBib.*

Arbeidsutvalget inviterer til Brukermøte i Alta 14. og 15. mai, s. 6

Utvidet støtte for RFID i Bibliofil, s. 5

Registrer deg som låner	
Fornavn	<input type="text"/>
Etternavn	<input type="text"/>
E-postadresse	<input type="text"/>
Mobil	<input type="text"/>

Innmeldingsskjema på nett, s. 8

Torkel Hasle
daglig leder

:: leder ::

Bøker er også en del av biblioteket

Tidligere operasjef Bjørn Simensen sa en gang: «Vi må ikke glemme at kultur også er en del av det utvidete kulturbegrepet!» Overført til vår egen sektor blir vel det omtrent slik: La oss ikke glemme at bøkene er en del av biblioteket. Det er fristende å fokusere på ny og spennende teknologi. Det som er hipt, kult og flashy. Men ny teknologi kan være døgnfluer, som er gøy en kort stund for deretter å forsvinne. Ofte kaster man seg over nye løsninger som senere viser seg ikke å ha livets rett. Selvsagt er det lov å prøve og feile, det er jo i praksis at man ser om nyvinningen har livets rett.

Den siste tiden har det vært mye fokus på e-bøker, en nyvinning som helt sikkert har livets rett, og som på sikt vil gi et bedre tilbud til den lesende befolkning. Det går sakte, spesielt her på berget, og forlagene kan synes motvillige og lite interessert i å følge opp utviklingen. Men bare vent, det kommer! Vår utlånsløsning for e-bøker er rett rundt hjørnet, og Kulturrådets prøveprosjekt med frikjøp av e-bøker er forlenget ut 2014. Det er gode nyheter.

Men e-bøker betyr ikke slutten for p-bøkene, like lite som TV var slutten for radio. Løsningene vil finnes side om side i mange år. Det er noe eget ved det fysiske, det er håndfast og stabilt, uavhengig av lagringsformater og den teknologiske utviklingen. Overgang til rene digitale formater skaper nye utfordringer, ikke minst når det gjelder lagring og gjenfinning. På toppen kommer beskyttelsesmekanismer (DRM) som kompliserer og gjør innholdet enda mindre tilgjengelig.

Derfor gjelder det fortsatt å lage gode løsninger for søk og utlån av p-bøker, og best mulig utnytte de ressursene man har. Automatisering er en vei å gå, for eksempel ved å ta i bruk RFID (radiobrikker). Tidligere var teknologien kostbar å sette i drift, men prisen på brikkene har rast og er nå ikke lenger noe hindring. Vi jobber tett sammen med vår danske leverandør Tag-Vision for å få frem de beste løsningene, basert på maksimal integrasjon mellom utstyr og biblioteksystem. Tilbakemeldingene er meget positive.

Automatisering vil i neste omgang kunne føre til utvidet åpningstid, og til og med døgnåpne selvbetjente bibliotek. Det foregår forsøk, bl.a. i Danmark, snart kommer også vi etter her hjemme.

Det gjelder ikke å ha begge bena plantet på jorden, da kommer man ikke av flekken.

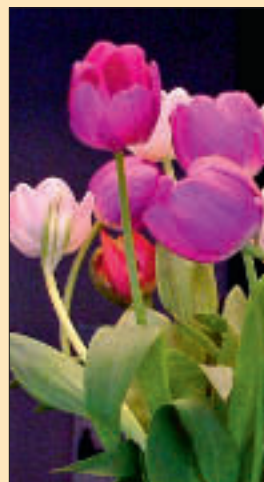
God lesning!
Mvh Torkel Hasle

Stjernekest

I et års tid har det vært mulig å «kaste stjerner» i websøket og i webappen.

Pr. 13. februar var det totalt lagt inn stjernekest på 3342 unike Bibliofil-IDer av 561 unike lånere/bibliotek. Det er bra, men vi kunne ønske at flere benyttet mulig heten! Så derfor, neste gang dere har lest en bok eller sett en film – husk å legge på stjernekest når dere er innlogget i MappaMi eller i webappen! Det vil bli synlig i alle bibliotek.

Vi gratulerer grunnskolene i Ålesund med valg av Bibliofil som felles biblioteksystem!

17 grunnskoler i Ålesund startet opp i januar, og vi håper dere har kommet godt i gang med Bibliofil. Nå har skolene og folkebiblioteket i Ålesund samme biblioteksystem.

eBokBib – hva er det?

Bibliotek-Systemer As har utviklet en app - eBokBib - for iOS (Apples iPhone- og iPad-produkter). En app for Android er under utvikling. eBokBib lastes ned gratis fra Apples appstore.

eBokBibs hjemmeside, <http://ebokbib.no/>, inneholder informasjon om appen. Her finner man skjermbilder og svar på spørsmål.

Hva slags bøker kan eBokBib tilby?

Fritt tilgjengelige bøker. Dette er er som regel eldre litteratur og offentlige publikasjoner som ikke omfattes av opphavsrettslige begrensninger. Titlene kan lastes ned i appen og beholdes.

Vi har tatt med et skjønnsmessig utvalg av dette materialet. Bøkene er hentet fra bokselskap.no, prosjektene Gutenberg og Runeberg, og ildsjelen Lars I. Næsheim (<http://www.epub.no>).

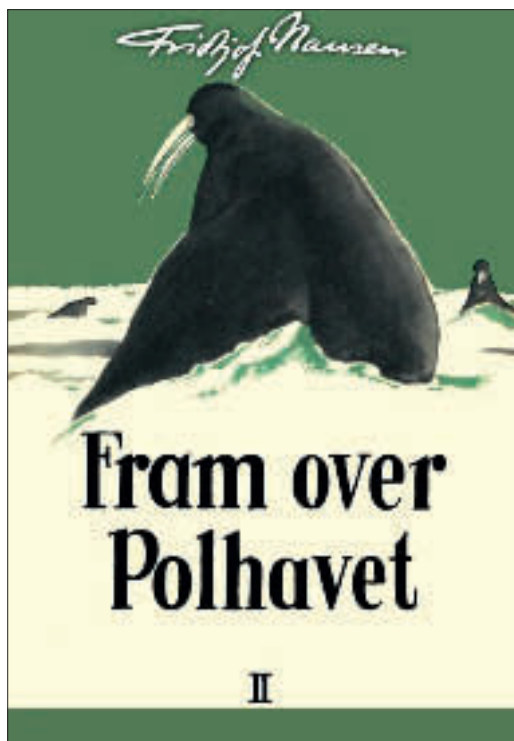
Her finner man norske klassikere, Ibsens skuespill, Asbjørnsen og Moes norske folkeeventyr, et godt utvalg av Fridtjof Nansens egne bøker og mye mer. Det mest spennende materialet er likevel nye e-bøker

som kan lånes. Her begrenses man av de vanlige reglene for lån. Bøkene lånes i en bestemt periode, man kan fornye og reservere. Uvant for de fleste er nok at når utlånstiden er omme, blir boken levert inn automatisk!

Her vil man i første omgang finne titler som Kulturrådet har frikjøpt gjennom et forsøksprosjekt med Kulturfondbøker som løper ut 2014. Enkelte bibliotek har fått tildelt e-bøker via forsøksordningen, og vil starte utlån i løpet av kort tid. Deichmanske bibliotek er først ute.

Ebøkene finnes også i bibliotekets vanlige websøk/webapp. De er lagt inn med egne materialtyper og finnes igjen i listene over medietyper.

(Vi har valgt å følge Biblioteksentralens BIBBI-poster og legger inn med «*019 \$bga,la,nb» for de frie og «*019 \$bga,la,nb,o» for de begrensede.)

Et utvalg av fritt tilgjengelige titler kan lastes ned og leses i eBokBib

Webapp på iPad/iPhone åpner e-boken automatisk i eBokBib.

Bibliotekene og eBokBib

Endelig er eBokBib her, og lånerne kan lese e-bøker på sine mobile iOS-enheter. Hva innebærer det for bibliotekene at eBokBib nå kan lastes ned av alle som vil?

En gjennomgang av hva eBokBib er for noe, vil forhåpentligvis gi noen svar på dette.

eBokBib er navnet både på en app, altså et program som kjører på en mobil enhet, og på den komplette tjenesten som ytes i appen.

I første omgang er eBokBib kun tilgjengelig for enheter som kjører operativsystemet iOS fra Apple. I praksis er dette iPad, iPhone og iPod Touch. Vi jobber også med en versjon av eBokBib som kjører på operativsystemet Android fra Google. Mange ulike fabrikanter bruker Android som operativsystem på sine mobile enheter. Funksjonaliteten i eBokBib på Android vil være tilsvarende den som er tilgjengelig for eBokBib på iOS.

Ideen bak eBokBib har vært å lage et program som er enkelt å bruke for lånerne, som er godt integrert med bibliotekenes øvrige tilbud, og som ivaretar forlagenes behov for en sikker løsning.

For å gjøre eBokBib enkel og intuitiv å bruke for lånerne har vi samlet all nødvendig funksjonalitet inne i appen. Låneren kan både søke opp, låne, reservere, lese, fornye og levere inn e-bøker i appen. Vi har skjult for låneren at søk foregår mot en sentraltjener og at e-bøkene påføres DRM/kryptering. Dette er uvesentligheter som lånerne ikke skal behøve å beskjeftige seg med. Nedlasting av e-bøkene til lånerens enhet skjer også uten at låneren må foreta seg noe. Når låneren har logget inn med sitt lånernummer og PIN-kode, som hun fra før bruker i bibliotekets netjtjenester, er hun autentisert og klar til å benytte seg av de tilbudene som er gjort tilgjengelig for henne.

En gjennomprøvet, validert og sertifisert sikkerhetsløsning er innebygget i eBokBib. Dette er en forutsetning for at forlag skal ha tillit til at e-bøker de selger til bibliotekene for utlån, ikke skal komme på avveie. E-bøker på avveie vil ødelegge for forlagenes øvrige kommersielle virksomhet. eBokBibs løsning for DRM/kryptering er, som nevnt i forrige InfoBrev, grundig testet av firmaet Encrypto, med strålende resultat.

E-bøker som forlagene selger til bibliotekene, og som bibliotekene ønsker skal lånes ut via eBokBib, må vi motta i ukryptert form. Det er slik e-bøkene fra Kulturfondets prøveprosjekt foreligger i dag. eBokBib legger som sagt selv på DRM/kryptering på e-bøker som lånes ut.

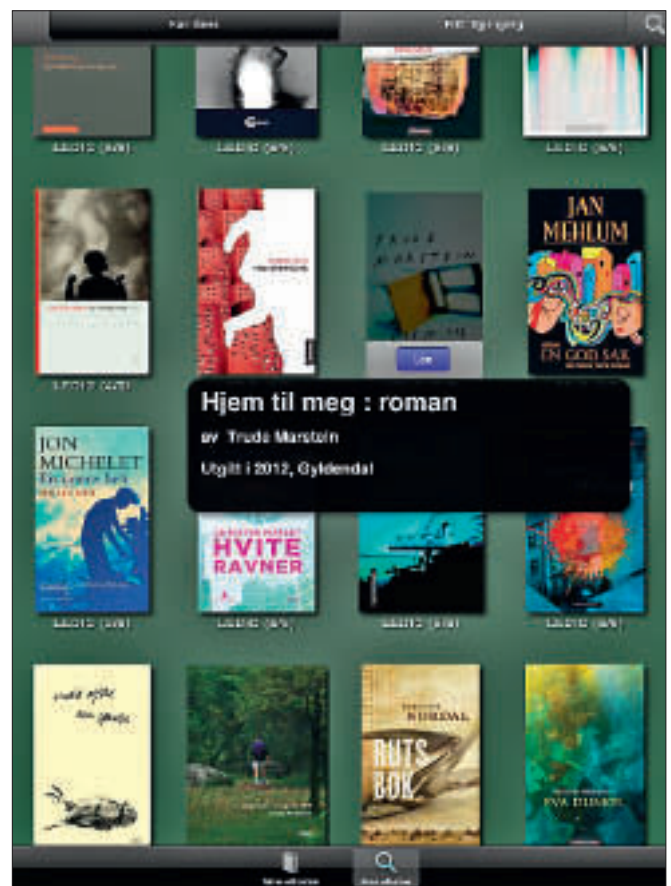
Hva så med bibliotekenes plass i dette. Hvordan kan eBokBib passe inn i bibliotekenes tilbud til sine lånere?

eBokBib er ikke et Bibliofil-produkt. Dette betyr at eBokBib kan tas i bruk på alle bibliotek, uavhengig av biblioteksystem. Integrasjon med biblioteksystemene er imidlertid en

viktig del av eBokBib. Hvilke titler og hvor mange eksemplarer av hver tittel biblioteket har til utlån i eBokBib skal vises i biblioteksystemet. Hvor mange eksemplarer som er utlånt, antall reserveringer og status for det enkelte eksemplar skal vises på samme måte som for de trykte eksemplarene som inngår i samlingen til biblioteket. I Bibliofil vil MappaMi inneholde visning av alle lånerens lån, også de som er foretatt i eBokBib. I tillegg til søk og utlån, skal eBokBib gi statistikkinformasjon til biblioteksystemet, slik at dette kan integreres i biblioteksystemets statistikkmodul.

Bibliotekene bestemmer i biblioteksystemet utlånstid for e-bøkene, antall e-bøker en låner kan ha samtidig, hvor lenge en e-bok kan ligge til avhenting og hvilke lånere som skal ha tilgang til å låne bibliotekets e-bøker.

Det koster naturligvis ingenting for lånerne å hente ned og ta i bruk eBokBib. Låneren vil med nasjonalt lånekort, eller med lokalt lånekort i de Bibliofil-bibliotekene som har åpnet for det, kunne hente ned og lese så mange av de fritt tilgjengelige titlene som hun ønsker. Dette koster heller ingenting for de bibliotekene som lånerne er tilknyttet.

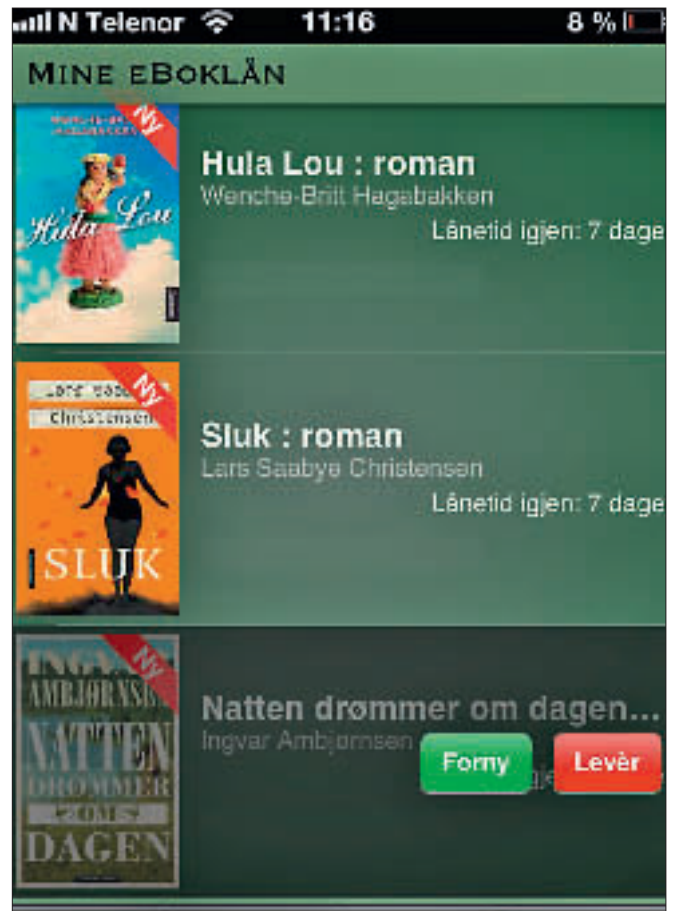

Når låner har funnet en ledig bok som hun vil låne trykker hun bare på låne. Boka lastes ned og er klar til å leses. Vanskeligere er det ikke

Dersom biblioteket ønsker å ta i bruk eBokBib for å låne ut sine innkjøpte e-bøker, eller tildelte e-bøker fra Kulturfondets prøveprosjekt, så kan de ta kontakt med oss for priser.

Prisstrukturen for eBokBib er laget slik at den skal gi forutsigbarhet for bibliotekene, og samtidig ikke legge begrensninger som reduserer utlånsaktiviteten. Lånerne og forlagene skal ikke betale noe, og bibliotekenes utgift vil være bestemt av antall eksemplarer som biblioteket gjør tilgjengelig for samtidig utlån. Det er altså den kjente eksemplarmodellen som i dag benyttes for utlån av fysiske eksemplarer som videreføres for utlån av e-bøker i eBokBib. På sikt kan man tenke seg andre modeller, om det oppnås enighet med forlagene om dette. Fritt tilgjengelige titler teller selvsagt ikke med i dette tallet for samtidige eksemplarer for utlån. Det gjør heller ikke eksemplarer fra Kulturfondets prøveprosjekt.

Hvordan bibliotekene skaffer titler til utlån, spiller ingen rolle for eBokBib. Vi i Bibliotek-Systemer vil ta initiativ overfor forlagene for å gjøre eBokBib kjent og forklare virkemåten. Bibliotek-Systemer vil så formidle kontakt mellom forlag som ønsker å selge e-bøker for utlån i bibliotekene, og bibliotekene som bruker eBokBib. Denne kontakten og eventuelt påfølgende salg av e-bøker fra forlagene til bibliotekene, skal ikke Bibliotek-Systemer ha betalt for. Dersom biblioteket har skaffet e-bøker for utlån via andre kanaler, kan de lånes ut i eBokBib så lenge utgangspunktet er en ukryptert e-bok. Ta gjerne kontakt med oss om dette høres interessant ut, eller dere har spørsmål til eBokBib.

Eboka kan fornyes og leveres. Den vil slettes automatisk ved forfall hvis den ikke leveres.

Utvidet støtte for RFID i Bibliofil

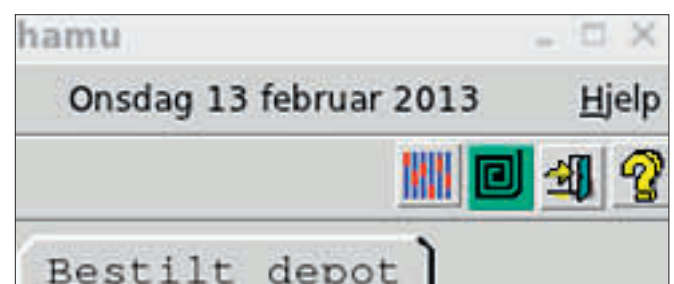

RFID-støtten i Bibliofil har alltid vært sterkt knyttet opp til utlånsmodulen. I februar introduserte vi utvidet støtte for RFID i flere deler av Bibliofil.

Det er nå mulig å lese RFID-tagger i søkmodulen (ekspertsøket), som fungerer på linje med scanning av strekkoder. Samtidig ble det åpnet for å bruke RFID i

modulen for masseendring, hvor man nå blant annet kan endre eieravdeling, hylleplassering og lånetid kjapt og enkelt ved å legge eksemplarene på RFID-leseren. Nødløsningen for utlån er heldigvis sjelden i bruk, men hvis man må bruke den kan man nå bruke RFID-leseren som normalt.

Den synlige delen av denne omleggingen er RFID-ikonet som har dukket opp helt øverst til høyre i modulene. RFID-ikonet vil være grønt når alt er klart og rødt hvis modulen ikke har kontakt med RFID-leseren.

Leder i Arbeidsutvalget, Asbjørn Ramsøy.

Vi i arbeidsutvalget ønsker deg velkommen til brukermøte i Alta 14. - 15. mai!

Av Arbeidsutvalget

Vi har satt sammen et faglig program som vi håper vil gi deg inspirasjon og faglig påfyll du kan ta med deg tilbake til eget bibliotek.

Faste poster er som vanlig på plass, med Nytt fra bibliotekene, gruppearbeid og presentasjoner fra Bibliotek-Systemer AS. Brukermøtet skal gi deg ny kunnskap om Bibliofil og anledning til å snakke og diskutere med andre som er opptatt av det samme som deg. Det har de siste årene vært ett hovedtema på brukermøtet, men i år har vi valgt å ha to tema: e-bøker og framtidens bibliotekar, som spinner litt videre på temaet på forrige brukermøte.

Kari J. Spjeldnæs, som leder allmennbokutvalget i Forleggerforeningen og til daglig arbeider i Aschehoug forlag, tar turen og gir oss en statusrapport om e-boken i Norge, sett fra forleggerstædet.

Niels Windfeld Lund, professor i dokumentasjonsvitenskap ved Universitetet i Tromsø, vil snakke om utfordringer for framtidens bibliotekarer: «Hele biblioteksfeltet undergår i disse år store forandringer og det er vanskelig å forudsige hvilke kompetencer, som bliver de mest afgørende og centrale i de kommende år: systemudvikling, håndtering af medieformater, projektstyring eller brukerdiallog, måske lidt af det alt sammen.»

Påmeldingsfrist er 15. mars. Vi sees i Alta!

Du finner mer informasjon om program og påmelding til brukermøtet på Arbeidsutvalgets nettsider: www.arbeidsutvalget.no/

Tirsdag kveld er det mottakelse på Alta bibliotek. Biblioteket åpnet i nye lokaler i 2010, som Norges første Feng shui-bibliotek.

Fra Alta bibliotek.

Brikkemaskinen Knut er ledig for oppdrag

Brikkemaskinen Knut er ledig for utleie fra 11. mars i år.

Maskinen påfører RFID-brikker i bøker, programmerer brikken og kobler strekkoden med RFID-brikkens id-nummer. Brikkens ID-nummer kan overføres til biblioteksystemet, slik at identifikasjon kan skje enda raskere i alarmportaler.

Erfaringen viser at bibliotekene kan behandle 600 - 800 bøker pr. time når de bruker Knut. En bør bemanne brikkemaskinen med tre personer. En person tar bøkene ned fra hyllen, en kjører bøkene gjennom maskinen, og en person tar imot bøkene i den andre enden av transportbåndet og setter de på plass i hyllen igjen. Til sammenligning klarer en person å behandle 100 til 150 bøker pr time ved manuell programmering på en konverteringsstasjon/skrankemaskin. En vesentlig forskjell er imidlertid at bruk av Knut gjør konverteringsjobben til en trivelig og sosial aktivitet i biblioteket!

Kontakt oss gjerne for informasjon eller avtale om leie av Knut!

Her er brikkemaskinen Knut i bruk ved Bodø bibliotek. Britt Anderssen, Line Nordskog og Ragnhild Vollan er i gang med «brikking» av materiale.

Sorteringsanlegg

Sorteringsenheten Sindre plasseres bak veggen, der Mjølner innleveringsenhet er montert. Vår leverandør i Danmark, Tag-Vision AS, har nå installert en enhet med 13 avkast, så sorteringsenheten kan nå tilbys med alt fra 3 til 13 avkast!

Tidligere var det bare store bibliotek som økonomisk kunne forsvare en investering i sorteringsanlegg, men nå er det absolutt mulig også for små og mellomstore bibliotek.

Sindre – sortering ved innlevering

Ønsker dere at innlevert materiale blir levert til et skjermet område, slik at dere kan gjennomgå og behandle materialet når det passer inn i arbeidsdagen?

Vi tilbyr nå Sindre, en rimelig sorteringsenhet som kobles sammen med Mjølner innlevering. Det kan settes opp sortering opptil fem enheter og sorteringen kan skje basert på bruk av både strekkoder og RFID-brikker.

Mjølner innleveringsenhet monteres i en vegg og sorteringsenheten kobles til og plasseres i rommet på baksiden av veggen. Sif bokvogner med fjærbelastet bunn, kan settes opp ved hvert

avkast på sorteringsenheten. Sorteringen styres av informasjon i biblioteksystemet, og kommunikasjon skjer ved bruk av Sip2-protokollen.

Vi tilbyr **Mjølner + Sindre** med tre avkast og tre Sif bokvogner, ferdig montert i vegg og igangsatt for ca kr 235.000,- eks. mva.

Se videoklipp av sorteringen på våre nettsider: <http://www.bibsys.no/mjolner>

Kontakt oss gjerne for mer informasjon!

Bibliofil
LEVERT AV BIBLIOTEK-SYSTEMER AS

Bibliotek-Systemer AS · Postboks 2093 · 3255 Larvik
Tlf. 33 11 68 00 · firmapost@biblofil.no · www.biblofil.no

Bibliotek-Systemer styrker bemanningen

Åshild Haga begynte som systemutvikler hos oss 1. februar. Hun kommer fra stilling som systemkonsulent i Locus AS i Sandefjord, hvor hun arbeidet i 15 år. Tidligere har hun vært lærer ved Bjerkely Folkehøgskole, hvor hun jobbet i 6 år og blant annet underviste i programmering.

Åshild er utdannet høgskolekandidat i datafag etter treårig informatikkstudium ved Høgskolen i Molde. Før dette tok hun 1-årig agronomutdanning, så hun har en allsidig bakgrunn.

Vi ønsker Åshild hjertelig velkommen i Bibliotek-Systemer As!

Innmeldingsskjema på nett

Nye lånerne i biblioteket kan nå fylle ut innmeldingsskjema på nett. Det er tilgjengelig i webappen og i websøk/MappaMi. Man får det opp ved å klikke på ny låner? – alle steder hvor man blir bedt om å logge seg inn.

Skjemaet kan til en viss grad tilpasses av biblioteket. Blant annet kan man velge om det skal være mulig for låneren å angi avdelingstilhørighet. (Det er lagt til flere parametre for skjemaet i fellesinnstillingene for MappaMi, nederst på fanekortet «Generelt»).

Hvis biblioteket ikke ønsker å benytte innmeldingsskjema kan det slås av i fellesinnstillingene for websøk, nederst på fanekortet «Generelt». Når skjema er ferdig utfyllt vil det bli sendt en éngangskode på SMS som må brukes for å bekrefte registreringen.

Skjemaet er derfor kun tilgjengelig i bibliotek som har SMS-løsningen. Når registreringen er fullført vil låner motta e-post fra biblioteket med relevant informasjon, blant annet at de må huske på å be om å få et lånekort når de oppsøker biblioteket, og fortelle biblioteket at de har registrert seg på nett.

Biblioteket vil finne igjen disse som gjestelånere i Bibliofil. Når de slås opp i utlån kommer det spørsmål om ny låner skal autoriseres. De ansatte ved biblioteket kan dermed be om legitimasjon og sjekke om navn, fødselsdato og andre felter er korrekt fylt ut, og gjennomføre prosedyren med tildeling av nytt lånekort. Foreløpig er det ingen kontroll på om låner har kort fra før, men dette er under utvikling. Det anbefales derfor at man sjekker dette før låner autoriseres/godkjennes.

Ved å la lånerne registrere seg før de oppsøker biblioteket har de muligheten til å søke etter og reservere titler før de har vært innom biblioteket og fått lånekort. Det kan også spare biblioteket for en del jobb med lånerregistreringer.

Skjema i websøk/MappaMi. Hvilke av valgboksene som kommer med i Varslingsdelen av skjemaet, kommer an på oppsett i fellesinnstillingene.